

Les llacunes policials del 12-0

El judici contra divuit joves acusats dels aldarulls i destrosses del 12 d'octubre del 1999 al barri barceloní de Sants es reprèn el 3 de febrer. La defensa vol posar en evidència no només que les detencions van ser arbitràries, sinó també que la policia va deixar que es produïssin les destrosses per després poder detenir els joves.

El 12 d'octubre del 1999 una tallada campal va encendre el barri de Sants de Barcelona. L'origen de tot plegat va ser la concentració que, com cada any, des d'en feia dinou, els grups ultres i nostàlgics del franquisme feien a la plaça dels Països Catalans, a les portes del barri. Diversos col·lectius veïnals també feia dinou anys que no entenien com era possible que a aquelles altures encara es permetés un acte on les proclames feixistes eren a tots els discursos, i alguns van decidir aplegar-se sota el nom de Plataforma Antifeixista per fer una manifestació en contra amb el lema "Lluitem per la llibertat, destruïm el feixisme". Així es va fer, però quan aquesta comitiva anava cap a la plaça dels Països Catalans va ser aturada per la policia. A partir d'aquí van començar els aldarulls, protagonitzats no només per alguns dels manifestants anti-feixistes sinó també per alguns dels que havien acudit a l'acte espanyolista.

Els carrers Bassegoda, Sants, Carreras Candi, Brasil, Badal o Riera Blanca van ser escenari de creuaments de cotxes al mig del carrer, contenidors incendiats, vidres d'oficines bancàries trencats, i malmesos alguns dels seus ordinadors. Van ser prop de tres hores en què va regnar el caos, després del qual la policia va detenir vint-i-sis joves. Al barri hi va restar una sensació d'indignació, no només contra els que havien trencat aparadors sinó també contra la policia, per haver-los deixat fer durant tanta estona.

La jutge del cas, Remei Bona, en un gest molt controvertit, va decidir empresonar vint-i-un dels vint-i-sis detinguts, però a tots els va acusar d'atemptat, danys, desordres públics i associació il·lícita. També alguns mitjans de comunica-

ció, recollint fons policials en alguns casos, van vincular els fets amb la violència al País Basc. Davant d'això i de les sospites d'arbitrarietat en les detencions, diversos grups de suport als detinguts van iniciar una campanya per aconseguir la seva llibertat i rebutjar la criminalització dels joves. La campanya va recollir el suport de 2.500 entitats i grups, com la Comissió en Defensa dels Drets de la Persona del Col·legi d'Advocats de Barcelona, i deu dies més tard la fiscalia va accedir a retirar els càrrecs d'associació il·lícita, i va deixar en llibertat amb càrrecs els empresonats, molts dels quals van denunciar maltractes psíquics i físics. A més, en aquelles dates va entrar en vigor la llei del menor, cosa que va suposar que nou menors que es trobaven entre els detinguts fossin apartats del cas i la seva causa quedés posteriorment arxivada.

Testimonis sense proves. Després d'una espera inusualment llarga per aquest tipus de processos, finalment el passat 14 de gener va començar el judici, en què el fiscal demana, en total, més de cinquanta anys de presó i més de 98.000 euros. Les penes de presó són d'entre un any i mig i tres anys per la majoria d'acusats, tot i que n'hi ha un per a qui demanen quatre anys, i un altre per a qui només demanen una multa i quinze dies d'arrest.

En les primeres sessions del judici els acusats van rebutjar els càrrecs, en alguns casos fins van explicar que estaven al barri de Sants per casualitat, que ni sabien que hi havia la manifestació i que els van detenir quan ja s'havien comès les destrosses. Un dels moments més esperats van ser els testimonis dels vint-i-dos policies que van fer les detencions i que

van declarar durant tretze hores. Segons l'assemblea de suport als detinguts els policies no van poder provar que els acusats fossin els autors materials de les destrosses, i van contradir-se entre ells, per exemple, sobre si la primera càrrega dels policies contra els manifestants va ser espontània o si la va ordenar el cap de l'operatiu, l'inspector Silverio Blanco (vegeu el requadre de la pàgina 42).

A més d'aquest aspecte, les diverses defenses dels acusats han destacat que la fiscalia no ha aportat les proves físiques que suposadament es van intervenir als detinguts. I també han evidenciat que els peritatges de les destrosses són nul·les, ja que només s'han basat en les factures presentades pels afectats i, com van reconèixer els pèrits en el judici, no van comprovar els danys *in situ*, com es fa en aquests casos per donar validesa als peritatges. Aquest fet no és una nimietat ja que depenent del cost dels danys es pot considerar falta o delictes; i també si els peritatges són declarats nuls, aleshores ja no es considera delictes, sinó falta.

Curiosament, en aquest àmbit les tres entitats bancàries afectades s'han retirat de la causa, de manera que ara només queda la fiscalia i l'Ajuntament de Barcelona, que, segons l'assemblea de suport als detinguts, s'ha mostrat especialment bel·ligerant preguntant per les destrosses als bancs i caixes, però no al mobiliari urbà. L'Ajuntament ha declinat fer cap comentari pel que fa a aquest tema, ja que es tracta d'un procés obert.

Tot esperant la policia. Un dels temes que també volen demostrar diversos advocats defensors és que la policia no va establir cap operatiu per evitar les destrosses i que no van intervenir fins passades més de dues hores, un cop ja estaven fets els danys, com diu l'advocat Jaume Asens, per així tenir un motiu i poder detenir algú, encara que fos arbitràriament. Prova d'aquesta tardança no és només la indignació dels veïns dels carrers afectats demostrada en el seu moment, sinó les telefonades que va rebre la centraleta de la policia des de les 12 h del migdia fins més tard de les 2 h de la tarda. Sempre amb el mateix esquema: un veí truca, alerta que hi ha unes persones cremant contenidors o movent cotxes, el policia

L'empresonament dels joves va provocar una reacció de suport als detinguts, amb manifestacions com aquesta del 23 d'octubre del 1999.

que és al telèfon respon que ja tenen efectius a la zona, i aquí s'acaba fins que hi ha una nova trucada com aquesta. Per exemple (en castellà a l'original):

A. Policia: Cos Nacional de Policia.

Denunciant: Hola, bon dia, li truco en referència a uns incidents que estan passant a Carreras Candi amb carrer de Sants.

A. Policia: Escolti'm, ja tenim coneixement i moltes gràcies senyora, adéu.

Denunciant: Gràcies, adéu.

Com aquesta conversa hi ha 220 trucades més que es van fer entre les 12 h i 14,30 h d'aquell agitat 12 d'octubre. Una mitjana de més d'una trucada per minut dona la mesura aproximada de l'estona que van durar els aldarulls sense presència policial.

Però per si no fos prou, hi ha les trucades que posen explícitament de manifest la manca d'efectius als llocs dels fets:

46a trucada (cinta 2):

A. Policia: Cos Nacional de Policia.

Denunciant: Miri, ara mateix han arribat, ara, ara mateix, a la carretera de Sants, ja porten mitja hora...

A. Policia: Sí senyora, sí, al Cash Converter, ja en tenim coneixement.

Denunciant: No, no, no, no Converter, si no han estat almenys mitja hora...

A. Policia: A veure, senyora...

Denunciant: Jo duc aquí mitja hora i aquí no apareixia... Jo duc tres quarts d'hora i aquí res...

A. Policia: Sí, senyora, que hi tenim un dispositiu, que sí, que ja en tenim coneixement, moltes gràcies, moltes gràcies, vinga, adéu.

O aquesta altra:

51a trucada (cinta 2):

A. Policia: Policia Nacional.

Denunciant: Hola, bon dia.

A. Policia: Bon dia.

Denunciant: Miri, el truco de Securitas, Central d'Alarmes.

A. Policia: Sí.

Denunciant: Li truco perquè hem rebut senyals de robatori en un Club de Jubilats de la Caixa de Catalunya.

(...)

A. Policia: On és?

Denunciant: Al carrer de Sants.

A. Policia: Allí no hi anem, eh?

Denunciant: Per què?

Un policia conegut per 'okupes' i antiglobalitzadors

L'inspector en cap de l'operatiu policial destacat a Sants, Silverio Blanco, és un home conegut a Barcelona, especialment entre els grups i col·lectius *okupa* i contraris a la globalització neoliberal, que no en tenen precisament un bon record. En el seu currículum hi ha, entre altres, el comandament del grup antiavalots que va intervenir en la manifestació del 24 de juny del 2001 contra el Banc Mundial i que va suposar que diverses entitats presentessin una querrel·la contra la delegada del Govern, Julia García-Valdecasas. Querrel·la, però, que es va arxivar. Un altre episodi sonat va ser quan comandà el grup de policies que el 17 de juliol del 2001 va assaltar la casa *okupada* coneguda com La Kasa de la Muntanya i que va provocar posteriors aldarulls. Blanco va haver de comparèixer novament davant d'un jutge per aquella acció, tot i que al final la causa també es va arxivar.

Durant el judici de fa dues setmanes pels fets del 12 d'octubre del 1999, Blanco va protagonitzar un incident quan va sentir com un advocat defensor es dirigia a ell —per error, segons el lletrat— pel seu nom i no pel seu número d'identificació. Blanco va dir que l'advocat havia actuat de mala fe i que "demà sortirà el meu nom a l'*Ardi Beltza*", la revista basca que va dirigir el periodista Pepe Rei. Actualment, Blanco és inspector en cap de la 8a unitat antiavalots, destinat a Galícia. *O. C.*

A. Policia: Perquè hi ha una... *follone-
ra* molt gran.

Denunciant: Hi ha una què?

A. Policia: Que hi ha..., tenim proble-
mes allí. Carrer de Sants, quin número?

Denunciant: 339. (...) I què em comen-
ta, que no hi anirà...?

A. Policia: No ho sé, no ho sé. Li co-
mentaré al cap, eh.

Denunciant: El que passa és que he re-
but cinc o sis senyals...

A. Policia: Sí, sí, i rebrà...

Denunciant: I una de foc.

A. Policia: Sí, sí, val d'acord. Gràcies.

Denunciant: Bé, doncs res, adéu.

O aquesta altra:

9a trucada (cinta 3):

A. Policia: 091, bon dia.

Denunciant: Hola, bon dia, és la policia,
oi?

A. Policia: Sí.

Denunciant: A veure, és que estan in-
cendiant contenidors al carrer Carreras
Candi.

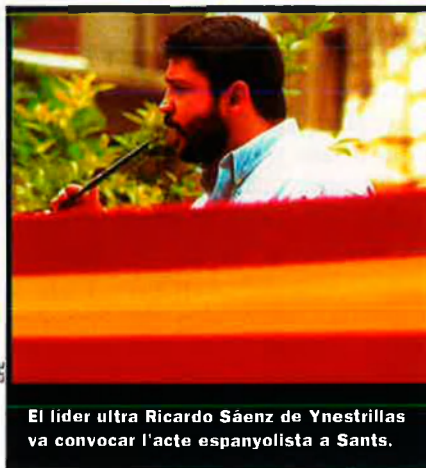
A. Policia: Ja en tenim coneixement,
gràcies.

Denunciant: Tenim coneixement, però
és que no fan res.

A. Policia: Ja estan avisats els bombers,
gràcies.

Denunciant: Sí, és clar, mira.

A. Policia: Adéu.

El líder ultra Ricardo Sáenz de Ynestrillas
va convocar l'acte espanyolista a Sants.

O encara aquesta altra:

18a trucada (cinta 3):

A. Policia: 091, bon dia.

Denunciant: Hola, bon dia, què passa
aquí al carrer Tors, que duem mitja...

A. Policia: En el barri de Sants, oi?

Denunciant: Sí.

A. Policia: Vinga, ja en tenim coneixe-
ment, gràcies.

Denunciant: Sí, però es que fa mitja ho-
ra que aquí no apareix...

A. Policia: Vinga, gràcies.

I alguna de bombers:

24a trucada (cinta tres):

(...)

A. Policia (cap de sala): Sí, digui'm.

Bombers: Hola. (...) Que el cap de
Guàrdia, que el tenim desplaçat allí (...) em pregunta a veure com està la situa-
ció... Sembla que ja estan més tranquils.

A. Policia: Bé, a veure, encara tenim
una mica de... S'ha tranquil·litzat una
mica..., però encara tenim bastant movi-
ment per la zona..., sí, el que passa és
que ara són un grupet ja molt petit.

Bombers: Sí, jo ho deia per retirar vehi-
cles, dic, doncs esperem a veure com...

A. Policia: No, no, millor que esperin a
veure què, perquè encara tenim bastants
grupets petits actuant i fent barricades.

Bombers: Val, d'acord.

A. Policia: D'acord, moltes gràcies, adéu.

Algunes trucades són de denunciants
que repeteixen, amb vista que no veuen
els equips policials a la zona. De fet, amb
l'atestat policial es pot arribar a la con-
clusió que l'operatiu policial no es va po-
sar en marxa per evitar les destrosses, si-
nó per separar les dues manifestacions.
També durant el judici de fa dues setma-
nes els advocats de les defenses van plan-
tejar aquesta qüestió d'inactivitat poli-
cial. I el cap de l'operatiu policial, con-
format per 250 policies antiavalots, va
respondre que ells eren allà per protegir
la concentració d'homenatge a la bande-
ra espanyola a la plaça dels Països Cata-
lans, i no per reprimir la manifestació de
la Plataforma Antifeixista. A més, segons
l'inspector en cap, "no hi ha policies a tot
Espanya per garantir que no es destrossi
un aparador en una manifestació com
aquesta", i en tot cas, afegí, "a les des-
trosses sempre s'hi arriba tard perquè mai
no es fan en presència de la policia i
s'han de creuar les barricades". El cap po-
licial també va negar que tingués l'ordre
de fer un nombre concret de detencions.

Les destrosses es van fer durant força
estona, van afectar més d'un aparador, i
no va ser fins al final que la policia va co-
mençar les detencions. El 3 de febrer les
defenses plantejaren aquesta qüestió en
les conclusions d'un judici amb molts
dubtes per resoldre; no només si són cul-
pables, sinó per què van ser assenyalats
tan ràpid amb el dit acusador per alguns
mitjans de comunicació i un jutge que els
empresonà amb una celeritat inusitada.

Oriol Cortacans